

Postopno k spoznanju, da so cepiva dar znanosti in uspehov medicine

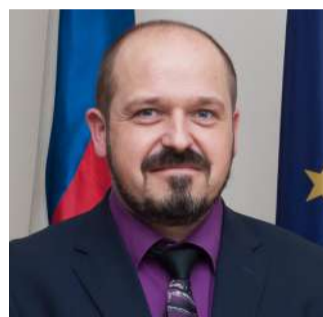
Bogato in raznoliko dogajanje v Sloveniji, vendar ga politika pogosto usmerja in obvladuje!

Uresničevanje pogoja PCT prispeva k zmanjševanju okužb, pa tudi k priznanju, da so cepiva dar znanosti, ne pa življenjsko breme. V prvih vrstah boja proti virusom so zdravniki v svetovalnih skupinah, minister za zdravje Janez Poklukar in vlada. Minister je prepričan, "da je pogoj PCT že do zdaj rešil življenje vsaj tisočim ljudem." Opozicijske stranke boja zoper pandemijo ne omenjajo in obravnavajo, kot da se njih to ne tiče. Najbolj kričeče pa temu nasprotuje Primož Cirman, odgovorni urednik družbenega omrežja Necenzurirano.si. V reviji Reporter se mu je zapisalo, "da je Slovenija kot razklana in histerična družba trenutno v najbolj mračnem obdobju svoje 30-letne zgodovine. Potrebovali bi predsednika, ki bi prižgal luč. Borut Pahor pa jo, žal, ugaša." Življenje v Sloveniji sicer skoraj povsod normalno teče, vendar ga marsikje politika ovira in usmerja, ali to vsaj poskuša. Nekateri se državljanom in javnosti predstavljajo za borce proti kapitalu, a v

svojih utemeljitvah ne gredo do konca. Molčijo, da kapital obsega vrednost denarnih sredstev in nepremičnin v neki družbi in državi, njegovi lastniki in usmerjevalci lastninskih tokov pa so fizične osebe. V Sloveniji je dokazano, da so lastniki kapitala vplivni posamezniki iz krogov politične levice. To je v svoji knjigi z naslovom *Vzporedni mehanizem globoke države* natančno opisal ekonomist dr. Rado Pezdir. Kot najbolj zaznaven primer je dr. Rado Pezdir preučil pranje milijarde evrov iranskega denarja prek Nove Ljubljanske banke. Vse pristojne ustanove "so ob tem mižale". V svojem obsežnem delu, ki ga je pripravil in pisal šest let, avtor uporablja tudi izraz "politična sivina". Nanaša se na tiste, ki delujejo v politiki s prikritim lobiranjem. To ni javno, vendar stoji v igro, ko gre za večje odločitve v politiki. Za to se uporablja tudi izraz "strici ozadja". Iz več razlogov je aktualna knjiga Alenke Di Battista z naslovom *Ravnikarjevi*

bloki v Novi Gorici. Izdal jo je Znanstveno raziskovalni center SAZU. Ravnikarjevi bloki, ki jih štejejo med najbolj kakovostne gradnje, so med prvimi zrasli na ravnici vzhodno od železniške postaje, tik ob leta 1947 politično načrtovani državni meji. Avtorica spomni na nenačrtovani natečaj, po katerem se je tedanji politični veljak Ivan Maček – Matija odločil za projekt Edvarda Ravnikarja, ki je edini upošteval možnost premika državne meje za pol kilometra proti Italiji. Zgrajeni so bili t.i. ruski bloki, ki so jih prihajajoči priseljenci, med njimi so bili tudi Slovenci iz Italije, težko pričakovali. Ivan Maček – Matija je bil zaradi svoje odločitve izvoljen za častnega občana Nove Gorice. Zda se pojavlja dvom, ali je po ugotovitvah o njegovi vlogi v povojnih pobojih mestna oblast le – temu tudi uradno odvzela naslov častnega občana. Kje je dokument o odvzemu? Utemeljeno je pričakovati odgovor pristojnih v Mestni občini Nova Gorica. V Sloveniji ostaja

deset let po izidu aktualen roman Draga Jančarja *To noč sem jo videl*. Delo so prevedli tudi v več evropskih državah. Kot znano, je Drago Jančar v svojem slogu opisal življenjsko usodo zakoncev Hribar med drugo svetovno vojno. Roman je skoraj bolj živ kot ob svojem nastanku,

Janez Poklukar ugotavljajo v reviji Bukla. V Mariboru so uspešno uprizorili gledališko izvedbo romana *To noč sem jo videl*, ki jo je pripravil Janez Pipan. Obravnavajo tudi možnost televizijske priredbe romana. Deset let po izidu pri založbi Modrijan je roman našel novo domovanje pri založbi Beletrina, ki ga je izdala v novi grafični podobi. Urednik revije Bukla Samo Rugelj

pravi, "če še niste prebrali tega romana, je morda čas, da po njem posežete zdaj." Na področju politike pa se stranke – bodisi parlamentarne kot tudi tiste, ki niso zastopane v zdajšnjem sklicu državnega zbora – z zanosom pripravljajo na parlamentarne volitve, ki bodo predčasne ali pa redne. Razlika med obema možnostima bi znašala komaj en mesec. V največji krizi je zaradi notranjih sporov in zmanjševanja članstva stranka Desus. Nenavadno je ravnanje strank Koalicije ustavnega loka, ki razglašajo, da koalicija njihovih strank že zdaj velja, čeprav jo bodo preverili šele na parlamentarnih volitvah. V Ljubljani se nadaljujejo neprijavljeni shodi ljudi različnih prepričan, vendar s skupnim ciljem zrušiti sedanjo vlado. Glavna shoda, sta zdaj ob sredah in petkih v središču mesta in okoliških ulicah. Andrej Rupnik, nekdanji direktor Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, je v intervjuju,

objavljenem v tedniku Demokracija, zapisal: "Protesti, ki so praktično brez izjeme organizirani protipravno, so se začeli že z nastopom zdajšnje vlade, trajajo ves čas in bodo trajali, dokler se vlada ne bo zamenjala zaradi volitev ali odstopa. Razmere postajajo nevarne za družbeno ureditev. Poleg vseh tranzicijskih stranpoti in s tem povezanega kriminala postajamo v Sloveniji tudi v smislu ulične varnosti dežela anarhije." Metod Brlec, namestnik glavnega in odgovornega urednika Demokracije, celo navaja, "da tranzicijska levica poskuša izvesti državni udar." Ni zgolj mnenje magistra Mirka Macherja z Mosta na Soči, ki poziva Evropsko unijo, naj se zave, da v Sloveniji divja psihološka državljanska vojna, ki resno pretili, da preide v fizične izgrede in v boj za oblast mimo demokratično izvoljenih organov evropske države Slovenije. "Od Evrope pričakujemo, da Slovenijo zavarujete oziroma, da jo vzamete pod protektorat."

Marijan Drobež

LJUBLJANA Celodnevni simpozij o dometu tržaških revij Most in Zaliv Most čez Zaliv do osamosvojitve domovine

V dvorani Slovenske matice v Ljubljani je bil 12. oktobra 2021 celodnevni simpozij z naslovom *Most čez Zaliv*. Dogodek je osvetlil domet, ki sta ga reviji *Most in Zaliv* imeli v tržaškem in širše vseslovenskem prostoru od začetka izhajanja sredi 60. let prejšnjega stoletja vse do slovenske osamosvojitve. Dogodek je potekal v organizaciji Inštituta Nove Revije, zavoda za humanistiko in Kulturno umetniškega društva Kud Kdo. Reviji sta se rodili skorajda sočasno. Prva številka *Mosta* je luč zagledala leta 1964, *Zaliv* je začel izhajati dve leti kasneje. Sorodno je tudi obdobje, ko sta reviji prenehali izhajati. Zadnja številka *Zaliva* sega v leto 1990, *Mosta* pa v leto 1992. Reviji so nehali izdajati ob koncu komunizma in ob osamosvojitvi Slovenije. Obe sta izhajali iz demokratičnih načel in stremeli po demokratizaciji Slovenije. Postopek udejanjanja teh prizadevanj pa se je razlikoval. Pahorjev *Zaliv* je svoja načela izvajal s tršim politično-ideološkim pristopom, *Most* je tudi zaradi mlajše garniture svojih sodelavcev slovenski demokratični načrt zaobjel

v neki širši intelektualno liberalni okvir, ki je vključeval tudi dialog z italijanskim delom Trsta. Reviji *Zaliv* in *Most* sta vsaka s svojega zornega kota poskušali približati različna slovenska geografska okolja. Še zlasti s političnega vidika je revija

Zaliv odigrala pomembno vlogo, tako da je poskušala nadoknaditi pomanjkljivo svobodo v matični domovini. Pomemben mejnik v zavesti slovenskega naroda je predstavljala brošura *Zaliva* s Pahorjevim in Rebulovim intervjujem Edvardu Kocbeku, v katerem pesnik in nekdanji politik krščansko socialnega nazora odkrito spregovoril o povojnih pobojih. Poslanstvo revije *Most* pa je ciljalo k razvijanju debate o premoščanju meje in spodbujanju skupnih elementov v zavesti obmejnega človeka. V

tem vidiku so bile silnice *Mosta* naravnane v tkanje medetničnih vezi z italijansko stranjo, hkrati tudi v iskanje pravne sinteze znotraj slovenskega naroda. Splošno tržaško kulturno okolje je sicer s težavo dohajalo tak domet, kar je tudi zapisano v uvodu zadnje številke *Mosta*.

Na ljubljanskem simpoziju je uvodoma spregovorila publicistka Alenka Puhar, ki je poudarila pomen revij pri premoščanju nesvobode v matični domovini. Ostali predavatelji so poskušali osvetliti vzgibe, ki so botrovali nastanku publikacij, in razčleniti bogat intelektualni zalogaj le – teh, ki se je v letih izpričal s prispevki številnih intelektualcev. Nekaj sodelavcev *Mosta* je spregovorilo v dopoldanskem delu simpozija, to sta bila Vladimir Vremec in Drago Štoka, Lev Detela je posredoval svoj referat, saj je

bil zadržan na Dunaju. Prvi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je analiziral pomen, ki ga je slovensko zamejsko obrobje ravno z *Zalivom* in *Mostom* imelo v osamosvojitvenih dinamikah Slovenije. V popoldanskem delu simpozija so med drugim spregovorili še Andrej Lokar, sin enega izmed osrednjih akterjev *Mosta*, Aleša Lokarja, Loredana Umek, ki je analizirala odnos *Mosta* do italijanskega okolja, Tomaž Ivešič z razglabljanjem koncepta slovenskega naroda v obeh revijah v 60. letih preteklega stoletja in Ivo Jevnikar o doprinosu duhovnika Stanka Janežiča k redakcijski politiki *Mosta*. Prireditelji bi bili še kako radi na simpozij povabili osrednjega akterja *Zaliva*, Borisa Pahorja, a pisatelja je treba zaradi visoke starosti čim bolj zaščititi. Med raznimi sodelavci *Zaliva* so bili poleg Borisa Pahorja še Alojz Rebula, Palve Merku', Pavle Zidar, Milan Lipovec in Marko Kravos. Na straneh *Mosta* so med drugim objavljali Aleš Lokar, Lev Detela, Marjan Rožanc, Jože Pirjevec, Vinko Beličič, Stanko Janežič in Boris Podreka.

15. številka brezplačnika Vipavska

Barvitost vsebin iz domačih krajev

Izšla je nova Vipavska z naslovnic, na kateri je karikatura, ki opisuje prizor, kako poslanec Marko Bandelli žali podjetnika in znanstvenika svetovnega formata dr. Aleša Štrancarja. Gre za staro zgodbo, saj je Bandelli večkrat javno okrcal in žalil Štrancarja. Njegove obtožbe so inšpekcije postavile na laž. Bandelli, ki je lastnik podjetja za izdelavo betona, je volivce desnosredinskih strank označil za "golazen". Štrancar je zato pozval vsa podjetja h gospodarskemu bojkotu Bandellijevega podjetja, kar je povzročilo škodo najmanj 100.000 evrov. Vipavska objavlja tudi politično analizo, v kateri so politični komentatorji ocenili glavne politike in stranke. Za najuspešnejšega politika poletja so izbrali primorskega in vipavskega ministra Jerneja Vrtočca (NSi). Objavljen je še intervju s poslanko SDS Evo Irgl, ki vedno poudarja, da je ponosna na svojo Vipavsko dolino. Pogovor je tekel o njenem delu, projektih v Vipavi in Ajdovščini ter o septembrskem obisku vlade na Goriškem. "Narod mora odvreči breme preteklosti, da lah-ko zadiha v zdravo in boljše prihodnost s polnimi pljuči," je povedala Irglova. Skupaj z Vipavsko je izšel tudi Slovenski rod – posvečen zgodovini in rodoslovju. V njem piše o vipavskem Janezu Janši, o najstarejšem slovenskem duhovniku Aleksandru Lestanu ter o prvem spomeniku slovenske sprave, ki je bil postavljen na Vipavskem že v prvih mesecih po koncu vojne leta 1945. Brezplačnik Vipavska, ki ga ureja Tino Mamič, izhaja štirikrat na leto, v nakladi 15.000 izvodov od leta 2018 naprej. Prejemajo ga vsa gospodinjstva brez rumene nalepke v občini Ajdovščina in Vipava ter v mestih Nova Gorica in Solkan. Na pogled se precej loči od drugih brezplačnih časopisov: v njem je minimalno število oglasov, članki pa so napisani zanimivo. Tematika člankov je zelo pestra ter aktualna; od družine, domovine, športa pa do politike, ki tako ali drugače kroji človeško življenje. V prispevkih so pobjele predstavljene zanimive osebe, ki so s svojim delovanjem v Sloveniji in širše pustile svoj pečat, ter dogodki, ki so zaznamovali naš čas in naš prostor. Vipavska zato ni časnik, ki ga bralci samo prelistajo in zavržejo ali z njim zakurijo kamin. Marsikje ostane tudi v domačem arhivu, ker so njeni članki poučni. Vipavska ima tudi svojo spletno stran na naslovu www.vipavska.eu, ki prinaša vsakodnevne novice iz zgodbe ter komentarje.

Selma Bizjak